

Avoim oppiminen

osana avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallista
koordinaatiota

Mikä avoin oppiminen?

- Kansainvälisesti ”Open Education”
- Tarkoituksena laajentaa oppimaan pääsyä ja osallistumista kaikille:
  - madaltaa esteitä
  - lisätä saavutettavuutta, esteettömyyttä, tarjontaa ja oppijakeskeisyyttä
  - monipuolistaa opetuksen, oppimisen, tiedon luomisen, yhteiskehittämisen ja jakamisen mahdollisuuksia
  - yhdistää muodollisen ja vapaamuotoisen oppimisen reittejä
  - hyödyntää usein digitaalista teknologiaa
- Tärkeitä alakäsitteitä:
  - avoimet oppimateriaalit (Open Educational Resources)
  - avoimet opetuskäytännöt (Open Educational Practices)
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatiossa keskitytään avoimeen oppimiseen korkeakoulutuksessa/tutkimusyhteisössä

Miksi suhteessa avoimeen tieteeseen ja tutkimukseen?

- Tutkimus ja opetus/oppiminen eivät erillisiä silloja
  - tutkimus ruokkii opetusta, opetus ruokkii tutkimusta
  - toimijat (esim. opettajat ja tutkijat) usein samoja
- Avoimessa tutkimuksessa ja oppimisessä rajat hälvenevät entisestään
  - esimerkki: oppijakso, jossa sovelletaan avoimen oppimisen metodeja ja samalla tehdään soveltavaa tutkimusta kansalaistieteen avulla
  - yhteisiä työkaluja (esimerkiksi avoin lisensointi)
  - yhteisiä haasteita (esimerkiksi avoimuudesta meritoituminen)
- Kansainväliset virtaukset: “align OER policies with other open policies such as those for Open Access, Open Data, Open Source and Open Science” (UNESCO, OER recommendation draft, 12 (d))

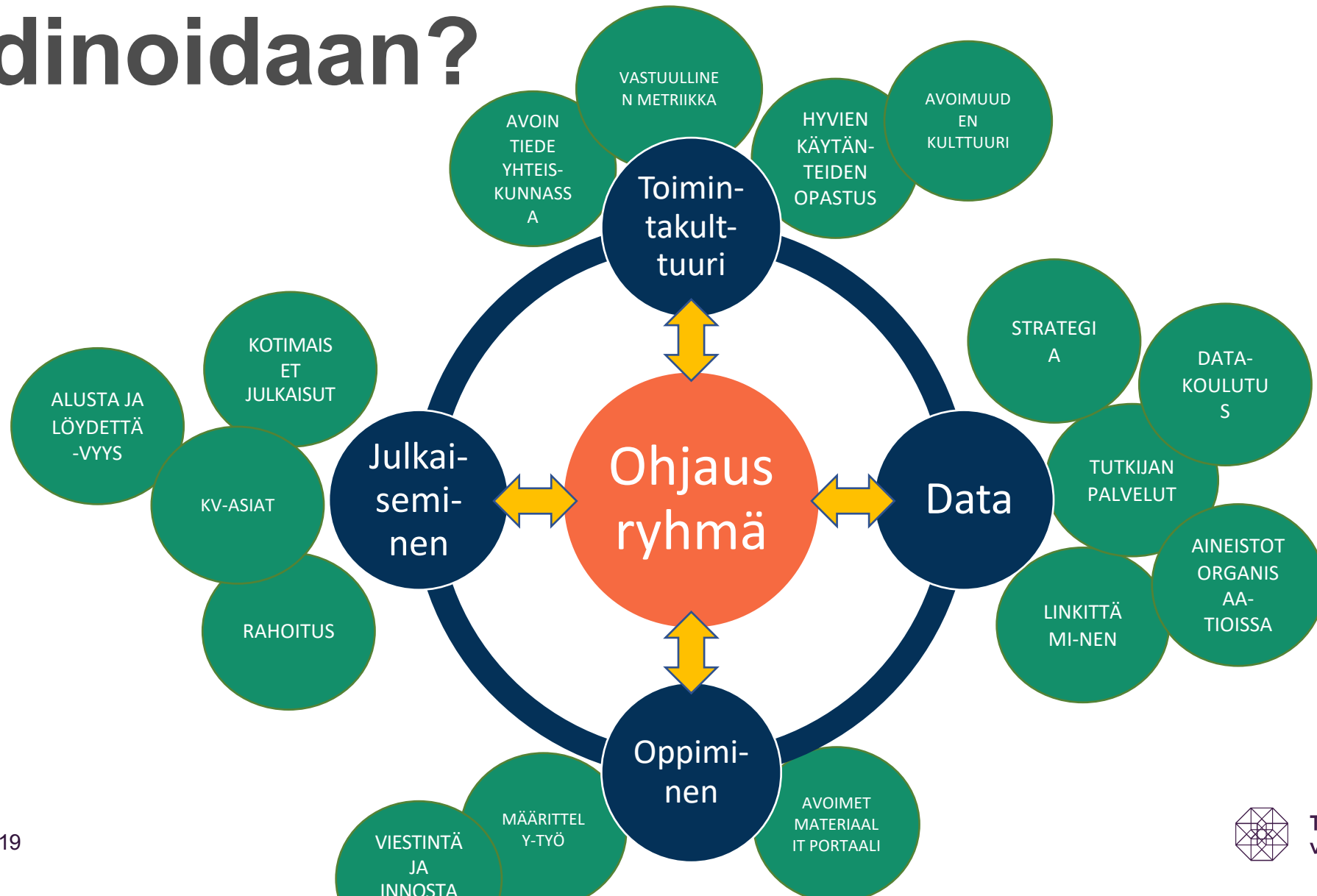

Mikä avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen koordinaatio?

- Taustalla OKM:n Avoin tiede ja tutkimus hanke (2014-2017)
- ATT-hankkeen jälkeen (2018) OKM antoi vastuun avoimen tieteen kansallisesta koordinaatiosta Tieteellisten seurain valtuuskunnalle (TSV)
- Mikä TSV?
  - 120-vuotias organisaatio; 2006 Laki tieteellisten seurain valtuuskunnasta
  - alun perin perustettu tukemaan tieteellisten seurojen toimintaa (nykyään jäsenenä 278 tieteellistä seuraa ja neljä tiedeakatemiaa)
  - TSV:n tehtäväkenttä ajan saatossa laajentunut riippumattomaksi tutkimuspolitiikan asiantuntijaelimeksi
  - ajamme mm. tutkimusyhteisön avoimuutta ja monimuotoisuutta sekä pyrimme lisäämään sen näkyvyyttä ja vuorovaikutusta yhteiskunnan kanssa
- TSV:n avoimen tieteen sihteeristö: kehittämispäällikkö Henriikka Mustajoki ja suunnittelijat Ilmari Jauhiainen ja Nina Järviö

Miten avointa tiedettä ja tutkimusta koordinoidaan?

Mikä avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä?

- Edustettuna tutkimusyhteisön keskeiset toimijat, kuten
  - UNIFI/yliopistot
  - Arene/AMK:t
  - Tulanet/tutkimuslaitokset
  - Suomen Akatemia
  - Kansalliskirjasto
  - CSC
- Tehtävinä mm.
  - sitouttaa omat organisaationsa avoimen tieteen koordinaatioon
  - laatia Tutkimusyhteisön kansallinen avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus
  - hyväksyä asiantuntijaryhmien laatimat linjaukset

Mitkä avoimen tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaryhmät?

- Oma asiantuntijaryhmänsä neljälle osa-alueelle:
  - toimintakulttuurin avoimuus
  - julkaisemisen avoimuus
  - oppimisen avoimuus
  - datan avoimuus
- Avoin kutsumenettely
  - TSV:n osoittama sihteeri
  - asiantuntijaryhmä valitsee itselleen puheenjohtajan/t
- Tehtävät:
  - perustaa työryhmiä oman osa-alueensa edistämiseksi, esimerkiksi suositusten laatimiseksi
  - valmistelee oman osa-alueensa linjausta

Mikä oppimisen avoimuuden asiantuntijaryhmä?

- Toiminut 2018 marraskuusta
  - sihteeri Ilmari Jauhiainen (TSV); puheenjohtajisto
- Asiantuntijaryhmän perustamat työryhmät
  - Määrittelytyö: täsmentää avoimen oppimisen suomenkielistä terminologiaa huomioiden kansainvälisen keskustelun
  - Yhteistyö AOE:n kanssa: tällä hetkellä kerätään esimerkkejä avoimiin oppimateriaaleihin liittyvistä hyvistä käytännöistä
  - Tekijänoikeudelliset ja sopimukselliset kysymykset: kommentoitavana suositus, mitä hyvä huomioida oppimateriaaleja avattaessa (<https://avointiede.fi/fi/uutiset/oppimateriaali-suositus>)
  - Viestintä: työpajoja, webinaareja, artikkeli, oppimateriaaliopas...
  - Saavutettavuus: 2020 aloitetaan laatimaan suositusta, miten huomioida saavutettavuus oppimateriaaleissa
  - Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden linjaus

Mitkä avoimen tieteen ja tutkimuksen ohjaavat dokumentit?

LINJAUKSET

Neljän pääteeman:

- Data
- Julkaiseminen
- Oppiminen
- Toimintakulttuuri

alle sijoittuvat tarkennetut yhteiset periaatteet ja tavoitteet sekä toimenpideohjelmat

JULISTUS

Linjaa suuret linjat (visio ja missio) ja prosessin asiantuntijaryhmien tekemille linjauksille. Organisaatiot sitoutuvat

SUOSITUKSET

Tarkennetut suositukset tukemaan linjausten täytäntöönpanoa

Mikä julistus?

- Virallinen nimi Tutkimusyhteisön kansallinen avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus
  - ohjausryhmän luonnosteleva ([kommentoitavana ollut luonnos](#))
  - korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla kommentoitavana kesällä 2019
  - avoin kommentointi syksyllä 2019 ([kommentit](#))
- Sisältää
  - avoimen tieteen ja tutkimuksen visio ja missio
  - avoimen tieteen ja tutkimuksen arvot
  - koordinaatioprosessiin sitoutuminen
  - neljän osa-alueen yleisluontoiset päämäärät ("Tutkimusyhteisö tulee yhdessä määrittelemään lopulliset muotoilut päämäärille vuoden 2020 aikana.")

Mitkä linjaukset?

- Virallinen nimi Tutkimusyhteisön kansalliset linjaukset
  - asiantuntijaryhmän nimeämän työryhmän luonnostelemia
  - koostuvat useammasta osalinjauksesta
  - käyvät aina läpi avoimen kommentoinnin
  - ohjausryhmä hyväksyy
- Jokainen osalinjaus sisältää
  - periaatteet = pitkäaikaisia/pysyviä ennakkoehtoja linjauksen tavoitteiden toteuttamiselle
  - tavoitteet = linjauksen voimassaoloaikaan sidottuja päämääriä
  - toimenpiteet = aikaan sidottuja konkreettisia vastuutuksia
- Oppimisen avoimuuden linjauksen lisäksi kannattaa huomata myös Toimintakulttuurin avoimuuden linjaus, joka käsittelee kaikki osa-alueita yhdistäviä tekijöitä (kannustimet ja palvelut) – valmistelu alkaa 2020

Mikä oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden linjaus?

- Kaksi osalinjausta:
  - avoimia oppimateriaaleja koskevan osan valmistelu alkanut elokuussa 2019
  - myöhemmin valmistellaan avoimia opetuskäytäntöjä koskeva osa
- Työryhmän ajatuksena on ollut, että linjauksessa korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö puhuu muodossa itselleen
  - asioita tehdään ja sovitaan mahdollisimman paljon yhdessä
- [Viimeisin luonnos](#)
  - periaatteet kohtalaisen valmiit avoimeen kommentointiin
  - tavoitteet ja etenkin toimenpiteet vaativat vielä työstämistä
  - erityisesti aikatauluihin kaivataan hyviä näkemyksiä

Mitkä periaatteet?

- **Periaate 1: Edistämme laadukkaasti ja vastuullisesti tuotettua sekä avoimesti saatavilla olevaa opetusta sekä oppimateriaaleja.**
  - Varmistamme, että avoimia opetusmateriaaleja on riittävästi saatavilla
  - Pyrimme yhdessä tekemään avoimista opetusmateriaaleistamme laadukkaampia
  - Laadimme ja hyödynnämme avoimia opetusmateriaaleja vastuullisesti
- **Periaate 2: Arvostamme avoimen opetuksen ja avoimien oppimateriaalien kehittämiseen käytettyä työpanosta.**
  - Opetushenkilökunnalla mahdollisuus käyttää työaikaansa avoimien oppimateriaalien kehitystyöhön
  - Avoimien oppimateriaalien laatimiseen käytettävissä tarpeelliset resurssit, tarvittaessa erillinen korvaus
  - Rekrytoinneissa huomioidaan avoimien oppimateriaalien kehitystyö
- **Periaate 3: Kunnioitamme kaikkien tekijöiden tekijänoikeuslaissa määritettyä oikeutta itse tekemiinsä materiaaleihin ja huomioimme tekijänoikeudet jo opetusta tai oppimateriaalia suunniteltaessa.**
  - Lisensoimme oppimateriaaleja avoimesti vain, kun olemme saaneet riittävät oikeudet

Mitkä tavoitteet?

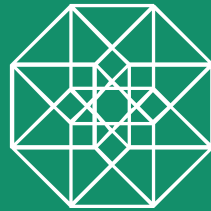
- **Tavoite 1:** Avoimien oppimateriaalien hyödyntäminen ja jatkokehittäminen on oikeudellisesti toteutettavissa.
- **Tavoite 2:** Avoimien oppimateriaalien laatiminen, hyödyntäminen, julkaiseminen, jatkokehittäminen ja arkistointi on teknisesti toteutettavissa.
- **Tavoite 3:** Avoimia oppimateriaaleja laaditaan ja yhteiskehitetään yhteisten käytäntöjen ja kriteerien mukaan vastuullisesti.
- **Tavoite 4:** Avoimien oppimateriaalien laatimiseen ja niiden kehitystyöhön osallistumiseen on toiminnallisia ja taloudellisia resursseja sekä kannusteita.
- **Tavoite 5:** Oppimateriaalien avaamiseen liittyviin oikeudellisiin ja käytännöllisiin kysymyksiin on saatavilla suositukset, ohjeistusta ja koulutusta.
- **Tavoite 6:** Tietoa avoimista oppimateriaaleista on yleisesti saatavilla sekä Suomessa että kansainvälisesti.

- Tavoitteiden konkreettisen sisällön ja aikataulutuksen (vuoteen 202x mennessä) määrittävät toimenpiteet

Mitkä toimenpiteet?

- Yleisajatus:
  - sovitaan käytännöistä yhdessä, siinä määrin kuin järkevää – sopimisen paikkana avoimen tieteen koordinaatio
  - korkeakoulut ja muut organisaatiot soveltavat yhteisesti sovittuja käytäntöjä omaan erityistilanteeseensa
- Eri tavoitteiden alla laaditaan suosituksia avoimen tieteen koordinaatiossa
  - pyrkimyksenä mahdollisimman suuri monipuolisuus, jotta eri organisaatiot voivat helposti löytää itselleen parhaimman tavan toteuttaa suosituksia
  - **KYSYMYKSI:** miten helposti/nopeasti jonkin suosituksen toteuttaminen organisaatioissa saadaan aikaiseksi
- Lisäksi organisaatioiden suositellaan tarjoavan tukipalveluja oppimateriaalien avaamiseen
  - **KYSYMYKSI:** miten nopeasti/helposti tällaiset tukipalvelut pystyttäisiin organisoimaan

**Tieteellisten seurain
valtuuskunta**